

ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΙΝΟΤΥΡΙΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ Κ. Π. Σ. ΔΕΛΤΑ: "ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ,"— ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: "ΝΕΜΕΣΗ," **❖❖❖❖❖**

(Συνέχεια από το περασμένο φύλλο)

Σάν όλους τους ερθόδοξους εκείνης της εποχής, είτε Έλληνες ήσαν είτε Βούλγαροι, ο Ίθάτζης με όλη του τη σκληρότητα ήταν όμως πολύ θεοφοβούμενος.

Αποφάσισε την έορτή του Δεκαπενταύγουστου να την εορτάσει εκείνον το χρόνο του 1018, στο παλάτι του της Πρόνιστας με ιδιαίτερη πολυτέλεια, και όλους του τους συγγενείς, ως και τους πιδ απομακρυσμένους, τους έκάλεσε και τους μάζεψε γύρω του για να δείξει το μεγαλείο και τη δύναμη της φάρας του.

Βασιλικά τους υποδέχθηκε και τους φιλοξένησε στο παλάτι του και τόσοσ κόσμος μαζεύτηκε, που το έξοχικό αυτό κτήμα κατόντησε σά μικρή χώρα.

Εημέρωσε ο Δεκαπενταύγουστος.

Ένώσω άπάνω στην Πρόνιστα ο Ίθάτζης δέχονταν τά συγχαρητήρια των αξιωματούχων και των προσκαλεσμένων του κ' ετοίμαζε πολυτελέστατη τελετή, κάτω, στη ρίξα του Βροχωτού, οι στρατιώτες που φύλαγαν τά στενά είδαν έξαφνα με μεγάλη άπορία τρεις Έλληνες που πλησίαζαν άφοβα, χωρίς καμιά προσπάθεια να κρυφθούν. (Ο ένας φορούσε λαμπρή στολή στρατηγού Βυζαντινού.

Οί φρουροί σαστισμένοι τους σταμάτησαν και τους ρώτησαν τί θέλουν.

— «Πηγαίνετε στον Ίθάτζη», διάταξε ο στρατηγός, «και πείτε του πως ο πατριόσιος Εδστάθιος Δαφνομήλης, στρατηγός της Αχρίδας, ήλθε να πανηγυρίσει μαζί του.»

Τρεχάτος ανέδηκε ένας στρατιώτης κ' έφερε του άφέντη του την άπίστευτη είδηση.

Σάν το άκουσε ο Ίθάτζης έμεινε άφωνος από τη σάσιση. Δέν του χωρούσε στο κεφάλι πως μπορούσε να έλθει έτσι ασυλλόγιστα ο Έλληνας στρατηγός, χωρίς συνοδεία, να παραδοθεί στα χέρια του γιατί όσο και αν είχαν διακοπεί οι έχθροπραξίες, άφότου άρχισε ή άλληλογραφία του με τον Αυτόκράτορα, πως ήταν δυνατό να φανταστεί ο Δαφνομήλης πως θα τον άφηνε ποτέ ο Ίθάτζης να φύγει ζωντανός από τά χέρια του;

Τόσο άνόητο να φανταστεί το Δαφνομήλη, δέν μπορούσε άρα άλλη αίτία πρέπει να έφερε τον Έλληνα στρατηγό στα νύχια του. Και τί μπορούσε ή αίτία αυτή να είναι άλλο από προδοσία;

Εδθός έδωσε διαταγή ο Ίθάτζης να φέρουν το Δαφνομήλη. Άπάνω και κάτω στο δωμάτιό του περπατούσε ο βολιάς, γυρνώντας και ξαναγυρνώντας στο νού του ρωτήματα και άπαντήσεις, και όλο στο ίδιο συμπέρασμα έφθανε, πως για να τολμήσει ο Δαφνομήλης με τόση άστοχασία να παραδοθεί στον έχθρό, που άμείλικτα είχε πολεμήσει τόσα χρόνια, θα πει πως παρατούσε, πως πρόδινε το Βασιλέα του... ποιός ξέρει ακόμα τί άλλες προτάσεις του έφερνε;

«Η καρδιά του φούσκωνε από ύπερηφάνεια και χαρά· χίλιες μύριες χρυσές έλπίδες έλαμπαν μπροστά του. Με το λαμπρό Δαφνομήλη σύμμαχο, τί δέ θα καταπιάνονταν, τί δέ θα κατώρθωνε!

«Η πόρτα άνοιξε και ο στρατηγός μπήκε ήταν μόνος.

Άρματομένος ήταν, βέβαια, τά λαμπρά του όπλα έλαμπαν από τά πολύτιμα πετράδια στη ζώνη και στο πλευρό του, μα ήταν μόνος, μόνος στα χέρια του θανάσιμου έχθρού του.

Άπό τη χαρά που χύθηκε μέσα του ο Ίθάτζης, δέν μπόρεσε να βραστάξει έτρεξε στο Δαφνομήλη, τον άγκάλιασε, τον έφίλησε, τον καλωσόρισε με λόγια κολακευτικά, και άμέσως τον πήρε και του σύστησε τους σημαντικώτερους άρχοντες της συντροφιάς του, και μαζί πήγαν στην έκκλησία όπου πανηγυρικά άρχισε ή λειτουργία.

Με περιέργεια κύταζαν οι Βούλγαροι τη μόνη αυτή έλληνική στολή άνάμεσά τους και γύρευαν να μαντεύσουν τά σχέδια του άρχηγού τους. Πως ο Δαφνομήλης δέ θα έθγαине ζωντανός από την Πρόνιστα, τó ηξεραν όλοι όσοι γνώριζαν τον Ίθάτζη· μα γι' αυτό ίσα ίσα τους φαίνονταν άνεξήγητοι οι εύγενικοί τρόποι του βολιά και τά ζαχαρένια λόγια που δέν έπαυε να μουρμουρίζει το Έλληνα στρατηγού.

Άφου τελείωσε ή έκκλησία, όλοι οι προσκαλεσμένοι σκορπίστηκαν και αποτραβήχθηκαν ο καθένας στην προσδιωρισμένη του κατοικία.

Τότε ο Δαφνομήλης σίμωσε τον οικοδεσπότη.

— «Ίθάτζη», είπε χαμηλόφωνα, «ήλθα για να πανηγυρίσωε μαζί την Κοίμηση της Θεοτόκου, μα ήλθα και για να σου μιλήσω. Η αίτία που με φέρνει είναι σπουδαία και μυστική, και όσα έχω να σου πώ, άλλος δέν πρέπει να τ' άκούσει.»

Τότε πια πείστηκε ο Ίθάτζης πως οι ύποψίες του άλήθευαν, πως ο Δαφνομήλης, προδότης του βασιλέα του, ήλθε να συνεννοηθεί μαζί του, ίσως και να του παραδώσει την Αχρίδα.

Διάταξε τους σωματοφύλακές του ν' απομακρυνθούν και καταχαρούμενος, παίρνοντας από το χέρ

τὸ Δαφνομήλη τὸν κατέδρασε στὰ περιβόλια καὶ τὸν ἠδῆγησε σ' ἓνα μικρὸ δάσος ὅπου τὰ δέντρα ἦταν τόσο πυκνά πού οὔτε νὰ τοὺς δεῖ μπορούσε κανένας οὔτε ν' ἀκούσει τίς ὀμιλίες του.

Πήγαιναν κουδεντιάζοντας, καὶ μὲ καρδιόχτυπο περίμενε ὁ Ἰδάτζης ν' ἀρχίσει ὁ Δαφνομήλης τὴν ξεμολόγησή του, ἔταν τοῦ φάνηκε σὰν νὰ κούνησε κάτι μὲς στὰ κλαδιά. Μὲ μιὰς τοῦ μπήκαν ὑποψίες· ἔρριξε γύρω μιὰν ἀνήσυχη ματιὰ καὶ βλέποντας τὴν τέλεια μοναξιά καὶ τὴ σιωπὴ τοῦ ἀπόκεντροῦ ἐκείνου μέρους, τὸν ἔπιασε φόβος καὶ αὐτόματα ἄρπαξε τοῦ σπαθιοῦ του τὴ λαβή.

Δὲν πρόφθασε ὅμως νὰ τὸ σῆρει.

Σὰν ἀστραπή, ὄρμᾶ ὁ Δαφνομήλης ἀπάνω του, τὸν ρίχνει χάμω, τὸν πλακώνει κάτω ἀπὸ τὸ γόνατό του καὶ μὲ τὴ φοβερὴ του δύναμη κρατώντας τὸν ἀκίνητο, βουλώνει τὸ στόμα του καὶ τοῦ πνίγει τίς φωνές.

Τὴν ἴδια στιγμή, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ δέντρα δυὸ ἄντρες πετιοῦνται, τυλιγμένοι σὲ σκοτεινὲς κάπες· ὁ ἓνας, μὲ σχωμένο τὸ σπαθί, ἀκράτητος ρίχνεται στὸν Ἰδάτζη νὰ τὸν στήσει.

— «Ὅχι, Μιχαήλ, ὄχι!» φώναξε ὁ Δαφνομήλης γυρεύοντας ν' ἀπομακρύνει τὸ ἔπλο. «Μὴν τὸν σκοτώσεις, θυμήσου τὸ λόγο σου! Τὰ μάτια του μόνο!»

Μέθυσιμος ὅμως ἀπὸ τὸ μῖσος, ὁ Μιχαήλ οὔτε ἄκουε οὔτε ἔδλεπε.

— «Νικήτα!» φώναξε ὁ Δαφνομήλης.

Μὲ μιὰς ὁ κατὰσκοπος τὸν ξαματώσει· μὰ τότε ὁ Μιχαήλ ἔγινε ἔξω φρενῶν, καὶ ξεφεύγοντας ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Νικήτα, ἔσυρε τὸ μαχαίρι του, ξαναρίχθηκε τοῦ Ἰδάτζη, πού ἀγωνίζονταν νὰ ξετινάξει τὸ Δαφνομήλη ἀπὸ τὸ στήθος του, καὶ σήκωσε τὸ ἔπλο του.

Μιὰ φορά... δυὸ φορές κατέδρασε τὸ μαχαίρι... καὶ τὸ ἄγριο πρᾶμα ἔγινε. Ὁ Ἰδάτζης, μὲ τὰ μάτια τρυπημένα, τὸ στόμα στουμπωμένο γιὰ νὰ μὴν ἀκούονται οἱ στριγγιές του, ἀναίσθητος σχεδὸν καὶ σκεπασμένος αἵματα, βρέθηκε δεμένος χεροπόδαρος, τυλιγμένος στὸ μανδύα του, ἀκίνητος στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν του.

— «Γρήγορα,» ψιθύρισε ὁ Δαφνομήλης· «στὸν πύργο.»

Τότε τὸν ἀρπάζουν οἱ τρεῖς Ἕλληνες, τρέχουν πίσω στὸ παλάτι, καὶ μὲ τόλμη ἀπίστευτη περνοῦν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν ἀσλή, ἔμπρὸς σὲ ὄλους τοὺς σωματοφύλακες πού σαστισμένοι, ἀποβλακωμένοι τοὺς ἀφήνουν νὰ περάσουν, μπαίνουν στὸ σπίτι, ἀνεβαίνουν τὴ σκάλα τρεχάτα πάντα, φθάνουν μὲ τὸν τυφλωμένο τους αἰχμάλωτο στὸ ἀπάνω πάτωμα, κ' ἐκεῖ

ξεσπαθώνουν, ἀποφασισμένοι νὰ μὴν παραδοθοῦν ζωντανοί.

Ἀνάμεσα στοὺς προσκαλεσμένους, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, σὰν ἀστραπὴ μεταδίδεται ἡ φρικτὴ εἴδηση.

— «Τύφλωσαν τὸν Ἰδάτζη!»

Σὲ μιὰ στιγμή, τὸ χαριτωμένο κτήμα τῶν Τσάρων γέμισε φωνές καὶ ἀταξία, πήρε ὄψη ἐπαναστατημένης χώρας.

Ἀπὸ παντοῦ βγαίνουν Βούλγαροι, τρέχουν, φθάνουν ὀπλισμένοι, παιὸς μὲ σπαθί, παιὸς μὲ λόγχη ἢ τόξο, ἄλλοι μὲ πέτρες, μὲ ξύλα, μὲ ἀναμμένους δαυλοὺς, καὶ περικυκλώνουν τοὺς Ἕλληνες ξεφωνίζοντας:

— «Σκοτώσατέ τους! Κάψετε, κομματιάσατέ τους! Θάνατο στοὺς προδότες! Σπαράξτε τοὺς κακούργους.»

Μερικοὶ τρεχάτα ἔφεραν πίσω καὶ ξύλα καὶ ἄχυρα γιὰ νὰ τοὺς κάψουν στὴν κάμαρα μέσα ὅπου εἶχαν κλειστεῖ.

Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ παράθυρο ὁ Δαφνομήλης κύταζε ἀτάραχα τὸ ἐξαγριωμένο πλῆθος. Τὸ ξέσπασμα αὐτὸ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἀγανάκτησης, τὸ περίμενε, μὰ ὄχι τόσο γρήγορα· εἶχε λογαριάζει πὺς θὰ πρόφθαινε κάπου νὰ ἔχωρωθεῖ, ἴσως καὶ νὰ συνηκολογήσει. Ἐμπρὸς ὅμως στὸ πάθος τῶν λυσσασιμένων Βουλγάρων, οὔτε στιγμή δὲν ἔχασε τὴν ψυχραιμία του.

— «Ἐδῶ θὰ πεθάνομε, παιδιά,» εἶπε στοὺς συντρόφους του, «μὰ ἔλεος δὲ θὰ ζητήσομε.»

Καὶ σκύδοντας στὸ παράθυρο, ἀψηφώντας τίς πέτρες καὶ τίς σαῖτες πού σφύριζαν γύρω του, ἔκανε νόημα πὺς θέλει νὰ μιλήσει.

— «Ἀκούσατε δῶ! Σὰς μιῶ φρόνιμα λόγια!» φώναξε. «Τὸν ἄρχοντά σας δὲν τὸν τύφλωσα ἀπὸ μῖσος προσωπικό. Αὐτὸς εἶναι Βούλγαρος, τὸ ξέρετε, κ' ἐγὼ Ἕλληνας, μὰ Ἕλληνας ὄχι τῆς Μακεδονίας ἢ τῆς Θράκης, παρὰ τῆς ἀπομακρυσμένης Ἀνατολῆς· τί λοιπὸν θέλετε νὰ ἔχομε, ὁ Ἰδάτζης κ' ἐγὼ, νὰ μοιράσομε μεταξὺ μᾶς;»

Καὶ βλέποντας πὺς μερικοὶ Βούλγαροι τώπαιναν λίγο λίγο ν' ἀκούσουν, ἐξακολούθησε:

— «Ποιὸς ἀπὸ σᾶς εἶναι ἀρκετὰ μωρὸς νὰ φανταστεῖ πὺς ἦλθα ἀπὸ ἀμυαλιὰ ἢ ἀπὸ ἐχθρα δική μου νὰ ριχθῶ σὲ τέτοιον κίνδυνο; Γιὰ ἐκδίκησιν δὲν ἦλθα! Μ' ἔστειλε ὁ Βασιλέας μου!» βροντοφώνησε.

Στὰ λόγια αὐτὰ οἱ Βούλγαροι σὰ νὰ μούδιασαν κίπως· φοβισμένα μουρμουρίσματα πέρασαν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, οἱ βριστιὲς λιγόστεψαν, ἄλλοι ἔρριξαν ἀνήσυχες ματιές στὸ παράθυρο, μερικοὶ δαυλοῖ ἔσβησαν.

— «Μ' ἔστειλε ὁ Βασιλέας μου!» ἐπανάλαβε

πιθ δυνατό ὁ Δαφνομήλης. «καὶ ὅ,τι ἔκανα, τὸ ἔκανα γιὰ τὸν Ἄρχοντά μου. Ἄν θέλετε νὰ μᾶς σκοτώσετε, σὰς εἶναι εὐκολο, ἐδῶ εἵμαστε! Νὰ μὴν ἐλπίζετε ὅμως πὼς θὰ παραδοθῶμε στὸ ἔλεός σας! Ἡ ζωὴ μας θὰ τὴν πάρετε, μὰ ἀφοῦ τὴν ἀκριβοπληρώσετε πρῶτα!»

Μερικὲς θυμωμένους φωνᾶς ἀκούστηκαν πάλι, μερικὰ χέρια σηκώθηκαν ἀπειλητικὰ· πολλοὶ ὅμως Βούλγαροι δειλίαν, μερικοὶ ἐφυγαν, ἄλλοι ἀποτραβήχθηκαν παράμερα, καὶ τρομαγμένοι στάθηκαν ν' ἀκούσουν τὰ λόγια ποῦ σὰν κεραυνοὺς ἔρριχνε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ παράθυρό του ὁ ἀτρόμητος στρατηγὸς τοῦ Αὐτοκράτορα.

— «Ἄν πεθάνομε, ὅπως τὸ περιμένομε,» φώναζε «θὰ πεθάνομε χαρούμενοι πὼς κάναμε τὸ καθήκον μας! Θὰ πεθάνομε εὐχαριστημένοι γιὰτὶ ξέρομε πὼς ὁ Ἄφέντης μας καὶ Βασιλέας μας φρικτὰ θὰ μᾶς ἐκδικήσει! Γιὰ κάθε κεφάλι δικό μας, χιλιάδες δικὰ σας θὰ πέσουν, καὶ ποτάμι τὸ αἷμα σας θὰ ξεπλύνει τὸ δικό μας...»

Πανικὸς ἐπίασε τοὺς Βουλγάρους στὰ λόγια αὐτά· τὴ σκληρότητα τῆς ἐκδίκησης τοῦ Αὐτοκράτορα, τὴ γινώριζαν! Ἀκόμα δὲν εἶχαν ξεχάσει τίς δέκα χιλιάδες τυφλωμένους ποῦ στὰ 1014 ἔστειλε πίσω τοῦ Σαμουήλ. Φρικιασμένοι, τρέμοντας, ἕνας ἕνας ἄρχιζαν κ' ἐφευγαν, τρύπωναν στὰ σπίτια, κρύβονταν.

Οἱ γηροντότεροι, ποῦ θεωροῦνταν καὶ πιθ φρόνιμοι, αὐτοὶ ποῦ εἶχαν δεῖ τίς περισσότερες καταστροφές καὶ ποῦ στὴν καρδιά τους δὲ φύλαγαν πιθ οὔτε τόλμη οὔτε ἐλπίδα, πήγαν τότε ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο, καὶ μὲ λόγια πειστικὰ ἀπόδειξαν στοὺς νεώτερους πὼς περὶ τῆς ἦταν ἡ ἀντίσταση, ἀφοῦ πιθ εἶχε τυφλωθεῖ καὶ ὁ Ἰβάντζης.

Σὰν ἐπείσαν καὶ ἠσύχασαν ἀκόμα καὶ τοὺς πιθ τολμηροὺς, φώναζαν τὸ Δαφνομήλη καὶ τοῦ εἶπαν πὼς ὑποτάσσονται στὸν Αὐτοκράτορα καὶ παραιτοῦνται ἀπὸ κάθε ἀντίσταση, φθάνει ὁ Αὐγουστος νὰ τοὺς δώσει ἀμνηστία γενική.

Καὶ τότε ἐγινε κάτι πρωτόγνωστο στὴν ἱστορία, κάτι ἀπίστευτο.

Οἱ τρεῖς τολμηροὶ Ἰβάντζης κατέβηκαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο ὅπου εἶχαν κλειστεῖ, κουβαλώντας πάντα τὸν τυφλωμένο Ἰβάντζη, πέρασαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς προσκαλεσμένους καὶ τοὺς δαμασμένους σωματοφύλακες τοῦ βολιά, βγήκαν ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ ἀπὸ τὰ περιβόλια χωρὶς νὰ τολμήσει ἕνας ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν Βουλγάρων νὰ ἐκδικήσει τὸν ἄτυχον ἀρχηγό τους, οὔτε κἀν ν' ἀγγίξει τοὺς Ἕλληνας. Ἔτσι κατέβηκε ὁ Δαφνομήλης μὲ τοὺς δύο του συντρόφους καὶ τὸν αἰχμάλωτό του, πέρασε τὴν

κλεισοῦρα καὶ τράβηξε γιὰ τὴ Διάβολη ἀνενόηλτος.

Ἀπίστευτο τοῦ φάνηκε τοῦ Αὐτοκράτορα, ὅταν τὴν αὐριανή, εἶδε τὸ Δαφνομήλη νὰ παρουσιάζεται μπροστά του μὲ τὸν αἰματωμένο τυφλό, τὸν ἀκίνδυνο πιθ Ἰβάντζη, καὶ ἀκουσε τὸ τολμηρὸ ἀνδραγαθήμα ποῦ τὸν ξεφόρτωνε ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὸν ἀδάμαστο ἐχθρό του.

Γιὰ νὰ δεῖξει τοῦ Δαφνομήλη τὴν εὐγνωμοσύνη του τὸν ἐδιώρισε στρατηγὸ τοῦ θέματος τοῦ Δυρράχιου, ποῦ ἦταν ἀπὸ τίς σημαντικώτερες θέσεις καὶ τίς τιμητικώτερες, καὶ τοῦ χάρισε ὅλα τὰ πλοῦτη τοῦ Ἰβάντζη.

Πέρασαν μερικὲς μέρες καὶ ὁ Βασίλειος ἐτοιμάζονταν πιθ νὰ φύγει ἀπὸ τὴ Διάβολη, ὅταν ἕνα βράδυ κάποιος κτύπησε τὴν ἐξώπορτα τοῦ παλατιοῦ.

Ἦταν ὁ Νικουλιτσάς.

Οἱ σύντροφοὶ του ὄλοι καὶ οἱ φίλοι του τὸν εἶχαν ἐγκαταλείψει ἕνας ἕνας ἢ εἶχαν πεθάνει· γιὰ μέρες καὶ νύχτες μόνος, καταδιωγμένος, πεινασμένος, ἀπελπισμένος, εἶχε γυρίσει σὰν κυνηγημένο ἀγρίμι ἀπὸ κορφοβούνι πὲ κορφοβούνι, ὡς ποῦ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνυπότακτου βολιά ἀπόκαμε, ἢ θέλησή του ἔσπασε, καὶ μόνος ἦλθε καὶ παραδόθηκε, ζητώντας ἔλεος ἀπὸ τὸ Βασιλέα τὸν ὅποιο τότες φορές εἶχε γελήσει. (*)

Ὁ Αὐτοκράτορας δὲ θέλησε πιθ οὔτε νὰ τὸν συγχωρήσει οὔτε κἀν νὰ τὸν ἴδει. Καὶ κείνον καὶ τὸν Ἰβάντζη, τοὺς ἔστειλε ἀλλοσοδεμένους στὴ φυλακὴς τῆς Θεσσαλονίκης.

Μόνος στὸ δωμάτιό του, ἕνα βράδυ ἀργά, ὁ Μιχαήλ ἦταν σκυμμένος στὸ τραπέζι του· τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ ποῦ κρέμουνταν ἀπὸ τὴ χαμηλὴ στέγη χύνονταν θαμπὸ καὶ ἀδύνατο στοῦ νέου τὸ γερασμένο πρόσωπο. Ὁ Μιχαήλ τελείωνε ἕνα γράμμα γιὰ νὰ τὸ δώσει τοῦ ἀγγελιοφόρου ποῦ πρῶτ' πρῶτ' ἐφευγε γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη.

«... Ὁ Αὐγουστος φεύγει αὔριο,» ἔγραφε, «δι-»
 «εὐθύνεται νότια· πηγαίνει στὴν Ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου θέλει στὸ ναὸ μέσα τῆς Θεοτόκου»
 «νὰ προσκυνήσει τὴν Πολιοῦχο καὶ νὰ τὴν εὐχα-»
 «ριστήσῃ γιὰ τὴν Ἁγία Τῆς προστασία.

«Ἐγὼ ἔμωξ δὲ θὰ τὸν συνοδεύσω· χθὲς ἔδωσα»
 «τὴν παραίτησή μου.

«Ὁ πόλεμος τελείωσε, μπορῶ ν' ἀποσυρθῶ καὶ»
 «μπορῶ νὰ ἔλθω πιθ κοντὰ σοῦ ἀφοῦ ἡ ἐκδίκησης

(*) Ὅπως καὶ γιὰ τὸ Δραξίν, ὁ Βασίλειος εἶχε ξανασυγχωρήσει τὸν Νικουλιτσά καὶ τὸν εἶχε βγάλει ἀπὸ τὴ φυλακὴ· μὰ μόλις βρέθηκε ἐλεύθερος, πάλι εἶχε ξεκίσει καὶ γύρισε μὲ τὸ Σαμουήλ, ὅπως εἶδαμε παραπάνω.

• ἔγινε. Τυφλὸς κ' ἔλεεινός, πτώμα ἀταφο, πάγει ὁ
• Ἰδάττης ἄλυσσοδεμένος, στίς φυλακὲς τῆς Θεσσα-
• λονίκης, ν' ἀποζήσει στὸ παντοτεινὸ σκοτάδι τῆς
• μαῦρες του μέρες.

«Ὡστε τίποτα πιά δὲ μὲ κρατεῖ ἐδῶ. Καὶ ὤμως
• καμιά χαρὰ δὲν ἔχω πὺ ἐρχομαι κοντά σου. Ἡ
• καρδιά μου μαράθθηκε, Ἀλεξία, καὶ ἡ ἐκδίκηση
• δὲ μὲ πλησίασε σὲ σένα.

«Ὅσο ἦταν ὁ ἀγέρωχος Ἰδάττης δυνατὸς καὶ
• μεγάλος, τὸ μίσος φουσκάνοῦσε μέσα μου, καὶ
• ἄλλα δὲ συλλογιζομουν παρὰ τὸ κακούργημά
• του. Καὶ ἔταν βρέθηκα μπροστά του, ρίχθηκα μὲ
• λύσσα νὰ τὸν σκοτώσω, νὰ τοῦ πάρω τὴν καρδιά.
• Ἄχ, γιατί δὲ μ' ἄφησαν νὰ τὸ κάνω; Θὰ ἦταν
• δίκαιο! Καὶ θὰ ἦταν στρατιωτικὴ ἐκδίκηση!

«Μὰ σὺν τὸν εἶδα χάμω, μὲ τὰ μάτια τρυπη-
• μένα, ἐρείπιο ζωντανό, ἔταν συλλογίστηκα τὴν
• πράξη μου... τότε τὸν συλλογίστηκα ἐκείνον,
• τὸν τίμιο, τὸν ἀσιπλο στρατιώτη, πὺ πεσμένο ἀν-
• θρωπο ποτέ του δὲν κτύπησε...

«Καὶ εἶπα, Ἀλεξία, πὺς ἂν ἀπὸ κεῖ ἀπάνω
• βλέπει τὴν πράξη μου, ἂν ξέρει μὲ τί τρόπο τὸν
• ἐκδίκησα, τὸ εὐγενικὸ ἐκεῖνο παληκάρι, μὲ πόνο
• θὰ κρύβει τὰ μάτια, θὰ γέρνει τὸ κεφάλι γιὰ νὰ
• μὴ δεῖ...»

Τὸ καλάμι ἔπεσε ἀπὸ τὰ δάχτυλά του, κ' ἔκρυψε
τὸ πρόσωπό του στὰ διπλωμένα του χέρια.

Μὰ δάκρυα δὲν ἦλθαν νὰ δροσίουν τὰ θερμια-
σμένα του ματόκλαδα.

Εἶχαν στερέψει, καμένα στὴ λάβρα τοῦ κρη-
μοῦ του.

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σφῆκες

Ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰ σύγχρονα ἦθη καὶ μάλιστα τὰ
Ἑλληνικά εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Ἀριστοφάνους «Σφῆκες». Περιγράφει κωμικῶς καὶ σατυρίζει τὴν ἀγάπην τῶν δικῶν, ἡ ὁποία εἶχε κυριεύσει τοὺς ἀρχαίους, μάλιστα δὲ τὴν μα-
νίαν τοῦ νὰ γίνωνται δικασταὶ καὶ νὰ ἐξασκοῦν οὕτω κά-
ποιον ἀξίωμα καὶ ν' ἀποκοτῶν κάποιαν ἐπισιμότητα.

Τοὺς κληρωτοὺς δικαστάς, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀποτελοῦν τὸν χορὸν τῆς κωμωδίας, παρουσιάζει ὡς σφῆκας, γύρω δὲ ἀπὸ ἓνα γέροντα συνάδελφόν τους, ὁ ὁποῖος κάθε τι μηχανεύεται διὰ νὰ ἐκφυγῇ τοῦ υἱοῦ του καὶ νὰ τρέξῃ εἰς τὸ δικαστήριον, πλέκεται ὁ μῦθος μὲ ἀλλεπάλληλα ἐπεισόδια καὶ μὲ δρᾶσιν μεστὴν ζωῆς καὶ ἀληθείας. Ἡ μετάφρασις μὲ φιλολογικὴν ἐμβρίθειαν γενομένη εἰς ὥραιους καὶ ἀρμονικὺς στίχους ὑπὸ τοῦ κ. Μάρκου Ἀγγέρη ἀποδίδει τὴν χάριν καὶ τὴν εὐστοροφίαν τοῦ πρωτοτύπου.

Ἱστορία τῆς Ἰδέας

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεῶν, θεολογικῶς, μεταφυσικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἰδεῶν τούτων εἰς ὀρθοσκευτικὰς πίστεις, εἰς ἠθικὰ δόγματα καὶ εἰς τὰς κοινωνικὰς ἐφαρμογὰς διατυπώνονται εἰς τὰ δύο βιβλία τοῦ ἔργου—τὴν Γαβατάμαν καὶ τὸν Ἀσάτην—περιληπτικῶς καὶ κατὰ τρόπον μεταφορικόν, χωρὶς νὰ παραβλαφθῇ ἐκ τούτου ἡ ἀκριβεία.

Ὡς συνάθροισμα καὶ ὁλοκλήρωσις τῶν ἱστορουμένων ἰδεῶν προκύπτει τέλος κεντρικὴ φιλοσοφικὴ ἰδέα, ἐξηγου-
σα, συναρμολογούσα καὶ ἐνώνουσα ὅλας τὰς ἀνεκαθεν κοινο-
νικὰς πίστεις καὶ φιλοσοφικὰς δοξασίας. Τὸ πρωτότυπον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Ἰωάννου Ζερβοῦ ἐξεδόθη εἰς τὴν «Φιλοσοφικὴν καὶ Κοινωνιολογικὴν Βιβλιοθήκην Γ. Φέξη».

ΣΤΟΥ "ΝΟΤΜΑ,, ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

πουλιούνται τὰ κλόουθα βιβλία πρὸς ΜΙΑ δραχμὴν τὸ ἓνα, ἐξὸν ἀπὸ ὅσα εἶναι σημειωμένα μὲ ἄλλες τιμὰς.

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ, «Ἡ Ματιά».—ΧΑΡ. ΑΝΤΡΕΑΣΗ, «Ὁ «Μέγ' Ἀλέξανδρος».—ΒΑΡΔΕΝΤΗ, «Δόξα καὶ Ζωή».—ΕΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ, «Δάφνης καὶ Χλόης» τοῦ Λόγγου. (μετάφρ.).—«Τίμονας ὁ Μιτάνθρωπος» τοῦ Λουκιανοῦ (μετάφρ. λ. 50).—«Ὁ Προσκυνητής».—ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Ἀπρίλη» (δρ. 2).—Π. Σ. ΔΕΛΤΑ «Στοιχεῖμοι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας» (λ. 50).—ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ, «Ἀπὸ τὸν Κόσμο τοῦ Σαλονικοῦ».—ΑΓΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ, «Φυλλάδες τοῦ Γεροζήμου».—ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, «Χριστιανικὰ Τραγοῦδια».—Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, «Τὰ Γεωργικὰ τοῦ Βεργίλιου» (λ. 50).—«Σακούνταλα» τοῦ Καλλιμάχα (δρ. 1).—ΓΑΛ, «Σαμποράκι» (δρ. 2).—ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ, Τραγοῦδια γιὰ μιά φωνὴ μὲ πιάνο, καὶ Μπαλάντες γιὰ πιάνο, τὸ κομμάτι δρ. 1.—Θ. ΚΑΤΡΑΙΑΝΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Στρατιώτη» (λ. 10).—ΑΝΤΩΝΗ Κ. ΔΕΚΟΝΟΥΛΟΥ, «Τὸ Βιολί».—ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ, «Ὁ ἔμπορος τῆς Βενετίας» (Β' ἐκδοσις).—ΑΛΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ, «Ἀθρώπινοι Μηχανισμοί».—Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ, «Σαλώμη» τοῦ O. Wilde (μετάφρ.).—ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ, «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινούργια».—ΖΗΣΙΜΟΥ ΣΙΔΕΡΗ, «Ὁ Αἴας» τοῦ Σοφοκλή (μετάφρ.).—ΠΑΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ, «Πλουτάρχου : Περὶ Παίδων Ἀγωγῆς» (μετάφρ.).—ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ, «Μπουμπουκία».—Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ (δράματα): «Ζωντανὸι καὶ Παθαμένοι».—«Ὁ Ἄσωτος»,—«Οἱ Ἀλυσιδεσ» (δρ. 2).—ΜΕΝΟΥ ΦΙΛΗΝΤΑ «Ἀπὸ τοὺς Θρόλους τῶν Αἰώνων»,—«Γραμματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς Γλώσσας» (Α' ἐκδοσις).—Ζ. ΦΥΤΙΑΗ, (δράματα): «Τὸ Ἐκθετο»,—«Δίχως Ἀκρογιάλι»,—«Χτισμένο στὸν Ἄμμο».—ΦΩΤΗ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗ, «Τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα».—«Στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφία» (λ. 50).—ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ, «Μελάχρα».

Γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, λ. 25 παραπάνου ὁ κάθε τόμος.

ΤΟΜΟΙ περασμένοι τοῦ «ΝΟΓΜΑ» (ἐξὸν ἀπὸ τὸν πρῶτον πὺ δὲν ὑπάρχει κανένα του ἀντίτυπον) πουλιόνται δρ. 22 ὁ ἓνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ.χρ. 12.50 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.